

Hili 'a e Huhu Malu'i COVID-19

Fakamālō atu 'i ho'oku kau ki he huhu malu'i 'o ke tokoni ai ki hotau ngaahi komiuniti ke tau ofi ange ki hono 'osiki 'o e mahaki faka'auha ni. **Neongo kuo 'osi huhu malu'i, 'oku kei mahu'inga pē ke malu'i mo e kakai kehe. Ko e kakai tokolahi, kau ki ai mo e longai fānau, 'oku te'eki huhu malu'i kinautolu. 'E hoko 'a e ngaahi ngāue ni ko e malu'i hotau komiuniti.**

1. Tui 'a e malu'i ki he fofongá (mask). Tui ke lō ua pe lahi ange. Fakapapau'i 'oku hao lelei.
2. Tauhi 'a e vā mama'o fute 'e 6 mei he kakai kehe.
3. Fanofano ma'u pē.
4. Faka'ehi'ehi mei he feitu'u kakai tokolahi.
5. Muimui ki he Centers for Disease Control and Prevention (CDC, Senitā Mapule'i mo Faka'ehi'ehi 'o e Ngaahi Mahaki) Fakahinohino Fefononga'aki: bit.ly/Covid-Travel ('i he lea fakapilitānia pē)
6. Kapau kuo ke feohi vā ofi mo ha taha COVID-19, vakai ki he ngaahi fakahinohino kolonitini mo e sivi: kingcounty.gov/covid/quarantine ('i he lea fakapilitānia pē)
7. Kapau te ke tesi positivi, muimui ki he ngaahi fakahinohino ki he nofo fakamavahe'i: kingcounty.gov/covid/quarantine ('i he lea fakapilitānia pē)
8. Muimui ki he ngaahi fakahinohino 'i he ngaahi 'apingāue mo e 'apiako

Kuo kakato 'a ho'oku huhu malu'i? 'Oku ke malava 'o fakahoko ha ngaahi me'a na'e ta'ofi koe'uhi ko e to mai 'a e mahaki faka'auhá. Vakai ki he peesi hoko.

Ngaahi fakamanatu fekau'aki mo e huhu malu'i COVID-19:

- 'E malava ke hoko ha ngaahi uesia kehe, ka ko e ngaahi faka'ilonga lelei pē ia 'oku fa'u 'e he sino 'a 'ene malu'i. Tā ki ho'oku toketā kapau 'oku 'i ai ha ngaahi uesia 'oku ke fai'gāta'a'ia ai pea 'ikai ke toe lava 'o mole.
- Kapau 'oku ke ongo'i 'oku 'i ai ha fu'u uesia lahi (severe allergic reaction) koe'uhi ko e huhu malu'i, ta ki he 9-1-1 pe ko ho'oku 'alu ki he falemahaki ofi taha.
- Puka 'a e 'apoinimeni ki he huhu malu'i hono uá. Kapau 'oku ke huhu malu'i tu'o 2, puka aipē ho 'apoinimeni ki he huhu malu'i hono ua 'i he taimi 'oku ke fuofua huhu malu'i aí. 'Oku fie ma'u ke ke huhu malu'i fakatou'osi ke malu'i koe mei he COVID-19.
- 'Oku 'ikai ke malu'i aipē koe 'i he taimi koia. 'Oku kakato 'a ho'oku huhu malu'i 'i ha uike 'e 2 hili 'a ho'oku huhu-malu'i 'i he huhu malu'i tu'o taha pe ko e uike 'e ua hili 'a e tousi (dose) hono 2 'i he ngaahi huhu malu'i hono ua.
- Ki ha toe fakamatala, 'a'ahi ki he kingcounty.gov/covid/vaccine/tongan.

Ko e taimi kuo kakato ho'o huhu malu'i

'Oku lau kuo kakato 'a ho'o huhu malu'i 'i he:

- Uike 'e 2 hili 'a ho'o tousi (dose) hono 2 'i he ngaahi huhu malu'i huhu tu'o ua (hangē ko e huhu malu'i Moderna pe Pfizer)
- Uike 'e 2 hili 'i ho'o huhu malu'i tu'o taha (hangē ko e huhu malu'i Johnson & Johnson)

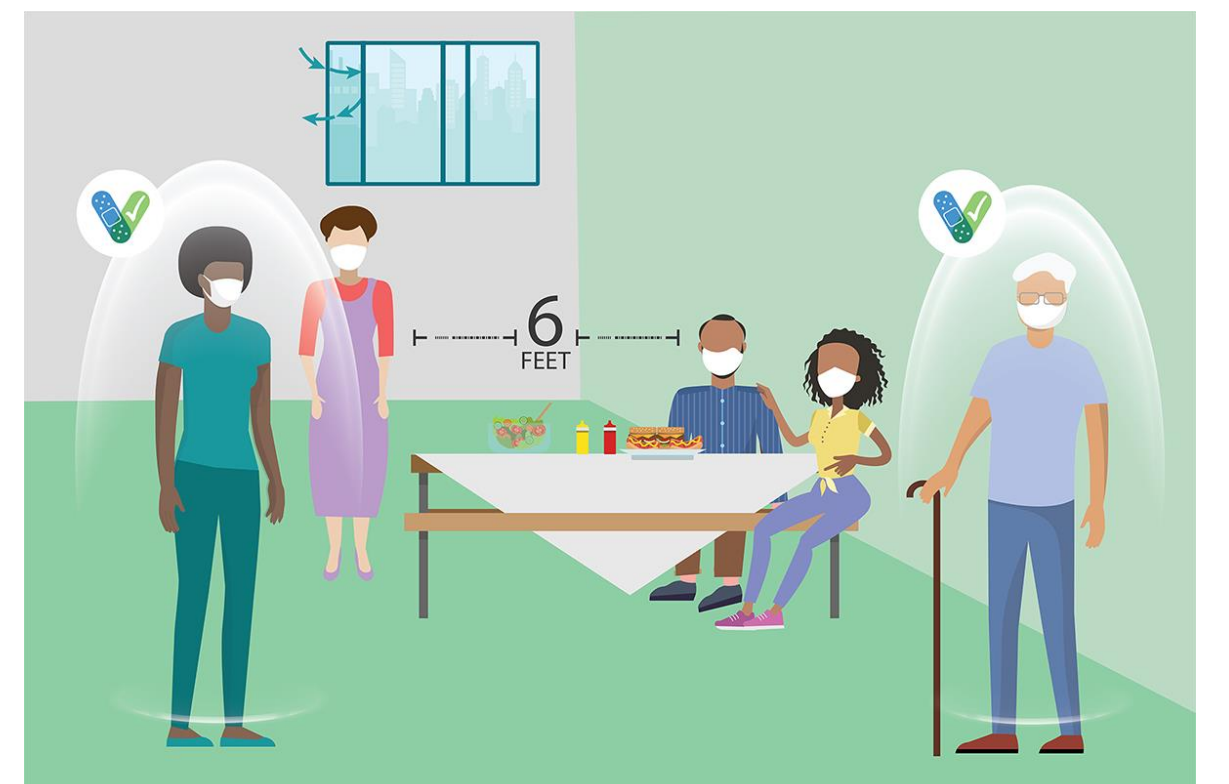
Kapau 'oku te'eki uike 'e 2 'a ho'o huhu malu'i, pe 'oku ke kei fiema'u ke fakahoko 'a ho'o tousi hono ua, 'oku **IKAI** ke malu'i kakato koe. Hokohoko atu pē 'a ho'o tauhi 'a e ngaahi founga malu'i kotoa kae 'oleva ke kakato 'a ho'o huhu malu'i.

Ko 'ene kakato pē 'a ho'o huhu malu'i, te ke lava:

- Fakataha 'i loto 'i ha fale mo ha kakai kuo kakato honau huhu malu'i 'o 'ikai ke tui ha malu'i ki he fofongá (mask)
- Fakataha 'i loto 'i ha fale mo ha kakai te'eki huhu malu'i 'o 'ikai ke tui malu'i fofonga 'o 'ikai ke laka hake mei he 'api 'e taha. 'Oua 'e fakataha 'i loto 'i ha fale 'oku 'ikai ke ke tui ha me'a malu'i fofonga, kapau 'oku 'i ai ha kakai pe ko ha taha 'oku nau nofo fakataha mo ia, 'oku ne tu'u lavea ngofua ki he puke lahi 'i he COVID-19
- Kapau 'oku ke 'ilo na'a ke feohi vāofi mo ha taha 'oku COVID-19, ngalingali 'e 'ikai ke fiema'u koe ia ke ke kolonitini kapau na'a ke feohi va ofi, tukukehe ka kuo ke ma'u 'a e ngaahi faka'ilonga puke. Fakapapau'i, vakai'i 'a e fakahinohino ki he kolonitini 'i heni: kingcounty.gov/covid/quarantine ('i he lea fakapilitānia pē)

Fakataha 'i loto 'i ha fale mo ha kakai kuo kakato honau huhu malu'i 'o 'ikai ke tui ha malu'i ki he fofongá (mask)

Tui 'a e malu'i ki he fofonga 'i loto 'i ha vale 'oku 'i ai ha kakai mei ha ongo 'api kehekehe 'e ua 'oku te'eki huhu malu'i

'Oku mau kei ako ke 'ilo lelei 'a e founga 'oku ta'ofi ai 'e he huhu malu'i 'a e mafola 'a e COVID-19 pea ko e ngaahi fakamatala fakamumuitahá 'oku hokohoko pē. Vakai ki he CDC fakahinohino fakamuimitaha ma'a e kakai kuo kakato honau huhu malu'i: bit.ly/fully-vaccinated ('i he lea fakapilitānia pē)